Wiesław Skrobot

IŁAWSKI BISKUPIN
ZINTEGROWANE DZIEDZICTWO PRZYRODNICZO-KULTUROWE JAKO ŹRÓDŁO LOKALNYCH POTENCJAŁÓW ROZWOJOWYCH

W dniach 12-13 kwietnia 2018 roku w Sarnówku koło Iławy nad Jeziorakiem odbyła się konferencja „Iławski Biskupin". Spotkanie zorganizowało Nadleśnictwo Iława we współpracy z Pracownią Aktywności Obywatelskiej i Dokumentacji Dziedzictwa w Ostródzie oraz Olsztyńskim Centrum Edukacji Ekologicznej/Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie; poświęcono je dyskusji nad metodami aktywnej ochrony cennego stanowiska archeologicznego – reliktów osady obronnej z wczesnej epoki żelaza, znanych w literaturze jako Klein Stärkenau (Starzykowo Małe).

Konferencja była jednym z etapów dalekosiężnego projektu mającego na celu wypracowanie metodologii efektywnego wykorzystania zintegrowanego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego do lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego, z zachowaniem reguł ochrony tego dziedzictwa. Spotkanie w Sarnówku zostało objęte patronatem Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, w ramach obchodów Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 „Dziedzictwo – tu przeszłość spotyka się z przyszłością".

Pierwszy dzień konferencji poświęcono na wygłoszenie referatów, odnoszących się do problematyki reliktów archeologicznych znajdujących się w lasach, jak i związanych bezpośrednio z osadą obronną w Starzykowie Małym, określaną też mianem „Iławskiego Biskupina". Nazwę temu wybitnemu stanowisku archeologicznemu, w nawiązaniu do znanej w całej Polsce osady kultury łużyckiej w Biskupinie (kujawsko-pomor-

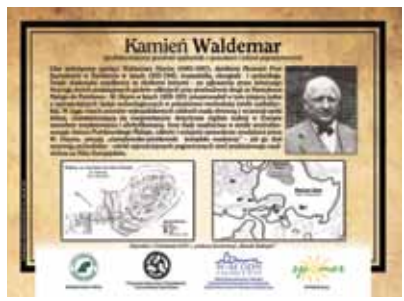
skie) nadał autor niniejszego tekstu w 1995 roku, podczas jednej z audycji cyklu „Wędrówki w przeszłość", prowadzonego w ówcześnie działającej rozgłośni Radio Iława.

1. *Plakat zapraszający na konferencję Iławski Biskupin. Projekt Ryszard Bogucki.*

Drugiego dnia odbyła się podróż studyjna, podczas której uczestnicy spotkania odwiedzili miejsce, gdzie w latach 1929-1931 badania reliktów osady Klein Stärkenau prowadził archeolog Waldemar Heym, dyrektor Muzeum Zachodniopruskiego w Kwidzynie. W sąsiedztwie dawnego półwyspu, na którym była zlokalizowana była pradziejowa osada, odsłonięto pamiątkowy głaz – Kamień Waldemar, poświęcony pamięci badacza „Iławskiego Biskupina".

Konferencja zgromadziła około 120 osób. Przybyli pracownicy służb leśnych, przedstawiciele samorządów, miłośnicy lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, muzealnicy z Olsztyna i Kwidzyna oraz naukowcy z Olsztyna, Torunia, Elbląga i Biskupina. Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie udostępniło organizatorom makietę osady starzykowskiej, a Muzeum w Kwidzynie wystawę planszową poświęconą postaci Waldemara Heyma.

2. *Tablica ustawiona przy pamiątkowym głazie Kamień Waldemar.*
Projekt Arkadiusz Dmochowski.

Przed częścią referatową pierwszego dnia konferencji Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków Dariusz Barton, w imieniu swoim i Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Artura Chojeckiego, dziewięciorgu osobom aktywnie działającym na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego wręczył pamiątkowe dyplomy i przygotowane specjalnie na tę okazję szklane statuetki.

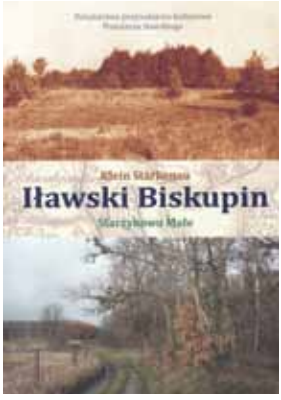
Jako istotne wzbogacenie edukacyjnego aspektu konferencji organizatorzy przygotowali publikację zawierającą szkic biograficzny Waldemara Heyma oraz przetłumaczony z języka niemieckiego artykuł kwidzyńskiego archeologa, będący sprawozdaniem z badań wykopaliskowych „Iławskiego Biskupina" w latach 1929-1931.

Problematyka „Iławskiego Biskupina" była prezentowana przez autora niniejszego tekstu już w wcześniej, podczas obrad XIII Konferencji Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego w Charzykowych/Chojnicach (w maju 2016 roku), a także tuż po konferencji w Sarnówku, podczas Międzynarodowej

3. *Uczestnicy konferencyjnej podróży studyjnej przy pamiątkowym Kamieniu Waldemar. Fot. z archiwum Nadleśnictwa Iława.*

Konferencji Archeologii Obszarów Leśnych w Białowieży (w kwietniu 2018 roku). Sposób ujęcia tematu, kładący nacisk na kształtowanie innowacyjnych, aktywnych metod ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, z perspektywą wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych dla społeczności lokalnych, zawsze wywoływał żywą dyskusję.

4. *Okładka publikacji okołokonferencyjnej. Projekt Ryszard Bogucki.*

Uczestnicy kwietniowej konferencji w Sarnówku zgodnie stwierdzili, że relikty „Iławskiego Biskupina" powinny zostać wyeksponowane i zagospodarowane, a ponadto od początku wykorzystywane do celów rozwojowych mikroregionu, z perspektywą oddziaływania makroregionalnego. Poza celami ochronno-konserwatorskimi, edukacyjnymi i promocyjnymi działania sformułowane wokół wielowątkowego programu „Iławski Biskupin" mogą być osnową innowacyjnej, modelowej metodologii kształtowania polityki lokalnej na bazie zintegrowanego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego.

Wiesław Skrobot